

آئین نامه اجرایی کارورزی ارشد پرستاری (طرح آبشاری)

مقدمه:

آموزش بالینی از موارد حساس و مهم در برنامه ریزی آموزش پرستاری است و به لحاظ اهمیت "قلب آموزش حرفه ای" شناخته می شود. در همین راستا هدف از دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری، تربیت پرستارانی آگاه، کارآمد، متعهد، مسئولیت پذیر و پاسخگو به نیازهای جامعه و مبتنی بر شواهد در عرصه های مختلف جامعه است. در این راستا دانشجویان پرستاری کارشناسی ارشد، ترم 4 دوره ی تحصیلی را در قالب کارورزی (به میزان 6 واحد) با محوریت کسب مهارت های بالینی و رسیدن به صلاحیت بالینی مطلوب برای ایفای نقش های تخصصی پرستاری انجام می دهند.

در کوریکولوم آموزشی تاکید بر کسب مهارت های بالینی شده است و هدف از کارورزی افزایش استقلال دانشجوی، توسعه تفکر انتقادی، ارتقا مهارت های حل مسئله و تصمیم گیری بالینی در انجام مراقبت های بالینی و توسعه مهارت های بالینی دانشجوی است. مطالعات مختلف حاکی از آن است که، کسب مهارت های بالینی و رسیدن به صلاحیت بالینی مطلوب برای ایفای نقش های متعدد پرستاری پس از دانش آموخته شدن، از چالش های نظام آموزش پرستاری است. موانع و مشکلات متعددی دستیابی به اهداف کارآموزی و کسب مهارت های بالینی لازم در دوره کارشناسی ارشد را با چالش مواجه کرده اند که به برخی از آنها اشاره می شود.

1. عدم ادغام آموزش پرستاری و ارائه خدمات پرستاری مانند مدل ادغام آموزش پزشکی و درمان
2. انگیزش ناکافی دانشجویان پرستاری در: کارآموزی / کارورزی در عرصه
3. عدم به کارگیری موثر دانشجویان در ارائه خدمات بالینی پرستاری و آموزش رده های پایین تر (کارشناسی پرستاری)

ماده 1: تعاریف

- 1) **کارآموزی:** منظور از کارآموزی در این طرح، تمرین خدمات پرستاری دانشجویان در طول تحصیل از ترم 1 تا ترم 3 می باشد که بطور متوسط در رشته های مختلف پرستاری کارشناسی ارشد 7-9 واحد (هر واحد 51 ساعت) می باشد که در سر فصل دوره طی (جدول شماره 1) ارائه می گردد.
- 2) **کارآموزی آماده سازی:** منظور از کارآموزی آماده سازی در این طرح گذراندن 3-6 واحد آموزشی (هر واحد آموزشی 68 ساعت) است که دانشجویان بصورت نیمه مستقل و با حضور نسبی مربی (متناسب با نوع واحد به میزان 1/2 مدت کارآموزی در عرصه) و با هدف آماده سازی برای ورود به کارورزی و ارائه خدمات مستقل (اما تحت نظارت استاد) در بخش های مشخص شده در جدول شماره 2 می باشد.
- 3) **کارورزی:** منظور از کارورزی در این طرح گذراندن 6 واحد (هر واحد 102 ساعت)، حضور دانشجویان در بخش های مندرج در جدول شماره 3 و با هدف

- 4) **دانشجوی پرستاری:** منظور دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری است که دوره آموزش بالینی را در سه مقطع کارآموزی (ترم 1 تا 3) با حضور مستمر اساتید پرستاری، کارآموزی آماده سازی (در طی سه ترم اول تحصیلی) بطور نیمه مستقل و کارورزی (در ترم آخر تحصیلی) را بطور مستقل (تحت نظارت) می گذراند.

5) مرکز آموزشی درمانی : مراکز آموزشی دانشگاهی که دانشجو کارورزی خود را طبق برنامه آموزشی دانشکده و با نظارت اساتید دانشکده و اساتید مستقر در بالین در آنها می گذراند.

هدف کلی :

- کسب خبرگی و افزایش توانمندی در انجام مهارت های پایه پرستاری
- ارتقاء کیفیت ارائه مراقبت از بیماران و کسب صلاحیت بالینی در انجام مهارت های تخصصی پرستاری

اهداف اختصاصی :

- بازنگری ساختار آموزش بالینی دانشجویان ارشد پرستاری در قالب کارآموزی، کارآموزی آماده سازی و کارورزی
- طراحی و اجرای برنامه همکار ی بین دانشکده و مراکز آموزشی درمانی بمنظور مقیم نمودن دانشجو در مرحله سوم.

اهداف کاربردی :

ارتقا کیفیت آموزش بالینی دانشجویان ارشد پرستاری و توانمندی ایشان در ارائه خدمات به مددجویان

پیامدها و مزایای طرح:

1. افزایش رضایتمندی دانشجو از آموزش بالینی
2. افزایش کیفیت ارائه مراقبت ها به بیماران، و افزایش رضایتمندی ایشان
3. کمک به عملیاتی شدن طرح توسعه همکاری دانشکده ها با مراکز آموزشی درمانی در تربیت پرستار
4. استفاده بهینه اعضای هیئت علمی دانشکده از فرصت ها در جهت ایفای نقش های هفت گانه

راهبرد های آموزش:

- 1- مشارکت در آموزش رده های پایین تر و یادگیری از طریق یاددهی و ایفای نقش کمک آموزشی (CO-Trainer)
- 2- Self-education , Self- study

مهارتهای عملی مورد انتظار:

فراگیران به کلیه مهارتهای عملی ذکر شده در آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری و مشخص شده در Log book دوره تسلط یابند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان:

- در نقش مراقبتی/ تشخیصی: توانمندی در تشخیص، تعیین و برنامه ریزی جهت رفع مشکلات مددجویان (افراد، خانواده و جامعه) در قالب تشخیص های پرستاری
- در نقش آموزشی/ مشاوره‌ای: توانمندی در برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی آموزشی دانشجویان رده کارشناسی پرستاری ، بیماران و خانواده آنها
- در نقش پیشگرمی/ مدیریتی: توانمندی در برنامه ریزی مراقبتی و سیاست گذاری مرتبط با ارتقاء سلامت مددجویان

پیش نیازهای آموزشی ورود به کارورزی :

لازم است دانشجویان جهت دست یابی به تواناییهای لازم به منظور ورود به کارورزی موارد ذیل را پاس نمایند.
- گذراندن کلیه کارگاه های مندرج در برنامه آموزشی رشته و همچنین کارگاه های برنامه ریزی شده توسط گروه مربوطه (بر حسب نیاز آموزشی)

- گذراندن 3 الی 6 واحد کارآموزی ، جهت آماده سازی با هدف کسب توانمندیهای لازم جهت انجام کارورزی و تکمیل Log book

تبصره:

- دانشجویانی که به مدت حداقل 5 سال تجربه بالینی در یکی از بخش های مرتبط با رشته تحصیلی را دارند 3 واحد (در هر ترم 1 واحد) و در غیر اینصورت 6 واحد (در هر ترم 2 واحد) را پاس خواهند کرد.

نحوه آماده سازی ورود به دوره کارورزی :

در جهت ورود به دوره کارورزی (ترم 4) دانشجویان موظف به اخذ واحدهای موظفی کارورزی (9-7 واحد در رشته های مختلف) منطبق بر برنامه آموزشی رشته مربوطه و کارورزی مازاد (6-3 واحد- پیشنهادی) در مراکز بالینی و یا کلینیک های تخصصی با نظارت مستقیم اساتید گروه به صورت زیر خواهد بود:

- 1) 1 واحد کارآموزی مهارتهای بالینی در محیط های آزمایشگاههای مهارتهای بالینی
- 2) 2 واحد در قالب شیفت کاری بر بالین بیمار در بخش های بالینی (در بخش انتخابی و مرتبط با رشته تخصصی)
- 3) گذراندن 3 واحد با هدف آماده سازی و کسب توانمندیهای لازم جهت انجام کارورزی تحت عنوان کمک مربی آموزشی

(Co- Trainer)

نحوه گذراندن 6 واحد کارورزی در نیمسال چهارم:

-مدت کارورزی : 6 واحد به مدت 408 ساعت (هر ماه 136 ساعت)

-انجام کارورزی: به صورت تمام وقت و شیفت در گردش طبق برنامه ریزی گروه

-محل کارورزی : کلیه بخشها و مکانهای بالینی مرتبط با رشته

فراگیران می توانند در صورت کسب صلاحیت کافی و با تأیید گروه مربوطه و با کسب مهارتهای لازم جهت انجام نقش های هفت گانه Co-trainer، در انجام کارورزی و کارآموزی دانشجویان رده کارشناسی، تحت نظارت یکی از اساتید دانشکده، واحدهای کارورزی در عرصه خویش را پاس نمایند.

- برنامه اجرایی فعالیت آموزش بالینی توسط دانشجو از طرف گروه آموزشی تعیین و ابلاغ می گردد.

- دانشجو موظف است طبق برنامه محوله انجام وظیفه نماید.

- هر دانشجوی ارشد موظف به انجام شیفت کاری بر بالین بیمار در بخش های بالینی (در بخش انتخابی و مرتبط با رشته تخصصی) می باشد.

- همچنین در راستای برآورده شدن اهداف در قالب نقش های هفت گانه به هر دانشجوی ارشد (Co-trainer)، 3-5 دانشجوی کارشناسی معرفی خواهد شد، که با نظارت استاد مربوطه موظف به آموزش و ارزشیابی دانشجویان رده های پایین تر خواهد بود.

- دانشجو موظف به حضور به موقع و تمام وقت و قبول مسئولیت و پاسخگویی به دانشجویان تحت آموزش، مدیر گروه و استاد ناظر خواهد بود.

- غیبت در انجام این وظیفه آموزشی مجاز نیست. بدیهی است در شرایط اضطراری می بایست هماهنگی لازم با استاد مربوطه صورت گیرد.

- ارزشیابی کیفیت فعالیت دانشجو، توسط استاد ناظر، نظرخواهی از دانشجویان تحت آموزش و پرسنل بخش و مبتنی بر کارپوشه (Port folio) شامل: ارزیابی مندرج در کارنمای (Log book) دوره کارورزی و نتایج آزمونهای انجام شده، انجام خواهد شد.

ضوابط مربوط به دانشجویان اینترشیپ:

- هر یک از دانشجویان با واسطه یک دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد مرتبط خواهند بود.
- به هریک از دانشجویان اینترشیپ تعداد 5 الی 6 دانشجوی کارآموز پرستاری واگذار می گردد
- آشنا سازی دانشجویان کارآموز پرستاری با محیط، نوع بیماران بستری، اقدامات روتین در بخش و مسئولیت های پرستار در بخش بر عهده دانشجوی اینترشیپ است.
- کمک به دانشجویان کارآموز در مهارت های عملی پایه و پیشرفته در بخش مورد نظر و نظارت بر عملکرد دانشجو در بخش بر عهده دانشجوی اینترشیپ است.
- دانشجو موظف است که نظارت بر اجرای تکالیف محول شده به دانشجویان کارآموز و گزارش آن به دانشجوی کارشناسی ارشد به انجام برساند
- غیبت در اثنای انجام این وظیفه آموزشی ممنوع است. در شرایط اضطراری میبایست هماهنگی کامل با مسئول ذیربط صورت گیرد.

ضوابط مربوط به دانشجویان ارشد:

- هر یک از دانشجویان با واسطه یک دانشجوی مقطع PhD و یا بطور مستقیم با یکی از اساتید گروه مرتبط خواهند بود.
- شرط انجام دفاع از عنوان پایان نامه انجام این وظیفه آموزشی میباشد.
- برنامه اجرایی فعالیت آموزش بالینی توسط دانشجو از طرف گروه آموزشی تعیین و ابلاغ میگردد و دانشجو موظف است بر طبق برنامه ابلاغی وظایف محوله را به انجام برساند.
- به هر دانشجوی کارشناسی ارشد تعدادی دانشجوی اینترشیپ معرفی می گردد. که وی مسئولیت کامل آموزش آنان را مشابه مربی دانشکده بر عهده دارد.

- برای انجام این وظیفه آموزشی حضور به موقع تمام وقت و قبول مسئولیت و پاسخگویی به دانشجویان، مدیر گروه و استاد ناظر دانشجویی PhD ، یا استاد تمام وقت دانشکده الزامی است.
- غیبت در اثنای انجام این وظیفه آموزشی ممنوع است. در شرایط اضطراری میبایست هماهنگی کامل با مسئول ذیربط صورت گیرد.
- ارزشیابی دانشجویان کارشناسی تحت پوشش آموزشی دانشجوی کارشناسی ارشد بر اساس فرمها و دستورالعملهای جاری گروه بر عهده دانشجو میباشد. دانشجو موظف است قبل از شروع کارآموزی هم خود توجیه شده و هم دانشجویان تحت آموزش را از روش ارزشیابی کاملا مطلع کرده باشد.
- حداکثر تا 75 درصد نمره ارزشیابی دانشجویان تحت آموزش توسط دانشجوی کارشناسی ارشد انجام میگردد. بقیه نمره توسط استاد ناظر تکمیل و گزارش میگردد.
- ارزشیابی کیفیت فعالیت دانشجوی کارشناسی ارشد بر اساس این شیوه نامه توسط استاد ناظر از راههای مختلف از جمله نظر خواهی از دانشجویان کارشناسی تحت آموزش و غیره انجام میگردد.
- چنانچه دانشجوی کارشناسی ارشد در این ارزشیابی حداقل نمره مورد نیاز (61 درصد) را به دست نیابد فعالیت انجام شده بی تاثیر بوده و موظف به تکرار برنامه در نیمسال آینده میباشد. بدیهی است مادام که امتیاز ارزشیابی و میزان کار لازم به دست نیامده باشد دانشجو صلاحیت لازم برای ورود به مرحله پژوهشی (دفاع از پروپوزال) را نخواهد داشت.

ضوابط مرتبط با دانشجویان دوره دکتری:

- هر یک از دانشجویان با واسطه و یا بطور مستقیم با یکی از اساتید گروه مرتبط خواهند بود.
- برنامه اجرایی فعالیت آموزشی و پژوهشی توسط دانشجو از طرف گروه آموزشی تعیین و ابلاغ میگردد و دانشجو موظف است بر طبق برنامه ابلاغی وظایف محوله را به انجام برساند.
- به هر دانشجوی دوره دکترا تعدادی دانشجوی کارشناسی ارشد معرفی می گردد که وی مسئولیت کامل آموزش آنان را مشابه مربی دانشکده بر عهده دارد و با تعدادی دانشجوی کارشناسی ارشد برای انجام کارهای پژوهشی معرفی می گردد.
- برای انجام این وظیفه آموزشی و پژوهشی حضور به موقع، تمام وقت و قبول مسئولیت و پاسخگویی به دانشجویان، استاد ناظر و مدیر گروه الزامی است.
- غیبت در اثنای انجام این وظیفه آموزشی ممنوع است. در شرایط اضطراری میبایست هماهنگی کامل با مدیر گروه صورت گیرد.
- ارزشیابی دانشجویان کارشناسی ارشد تحت پوشش بر اساس فرمها و دستورالعملهای جاری گروه بر عهده دانشجو میباشد.
- دانشجو موظف است قبل از شروع کارآموزی هم خود توجیه شده و هم دانشجویان تحت آموزش را از روش ارزشیابی کاملا مطلع کرده باشد.
- نمره کامل ارزشیابی دانشجویان تحت پوشش توسط دانشجوی دوره دکتری انجام میگردد.
- ارزشیابی کیفیت فعالیت دانشجوی دکترا بر اساس این شیوه نامه، توسط مدیر گروه از راههای مختلف از جمله نظر خواهی از دانشجویان تحت پوشش، خود ارزیابی دانشجو انجام میگردد.